

Liettuan metsäsektori

[Venäjän ja itäisen Euroopan metsätietopalvelu](#)

Metsävarat ja metsänomistus

Metsät peittävät noin kolmanneksen Liettuan maa-alasta. Maakunnittain metsäisyys vaihtelee 20-50 prosentin välillä. Liettua sijaitsee hemiboraalisen vyöhykkeen eteläreunalla.

Yksityiset metsätilat pieniä

Puolet metsistä on valtion omistuksessa. Yksityiset omistavat 39 prosenttia. Yksityisiä metsänomistajia on noin 250 000, ja keskimääräinen metsätilan koko on runsaat kolme hehtaaria. Metsätilat ovat tyypillisesti pieniä, 40 prosenttia on alle hehtaarin kokoisia ja 30 prosenttia 1-3 hehtaaria. Metsänomistajien tyypillisin tavoite metsilleen on poltto- ja kotitarvepuun tuottaminen.

Neuvostovallan jälkeinen maiden palauttaminen jatkuu edelleen, ja

yksityistämisprosessissa on edelleen noin 240 000 hehtaaria metsää.

Havupuut vallitsevat

Liettuan metsäala on hieman yli kaksi miljoonaa hehtaaria, josta 70 prosenttia on ensisijaisesti talousmetsää.

Puolet metsäalasta on 40-80 -vuotiaita, ja metsien ikäluokkajakauma on suhteellisen tasainen. Sekä metsäala että puuston tilavuus ovat kasvussa. Puuston kokonaistilavuus on 515 miljoonaa kuutiometriä.

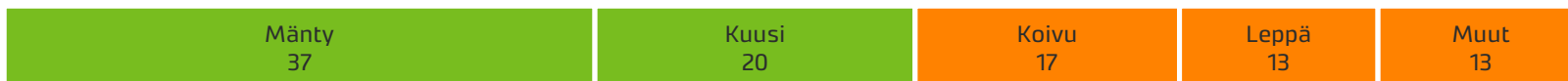
Yleisimmät puulajit ovat mänty, kuusi ja koivu, jotka yhdessä muodostavat kolme neljäsosaa puuston tilavuudesta. Muita tyypillisiä puulajeja ovat lepät, haapa ja tammi.

Liettuan metsät	
Metsäala	2,2 milj. ha · 0,8 ha/asukas 88 % hyödynnettävissä puuntuotantoon
Puuston tilavuus	515 milj. m ³ · 236 m ³ /ha
Vuotuinen kasvu*	11 milj. m ³ · 6 m ³ /ha*
Vuotuinen hakkuupoistuma*	8,6 milj. m ³ · 4,7 m ³ /ha

*puuntuotannon maalla

Lähde: SoEF 2015

Puulajien osuus puuston tilavuudesta, %

Metsänomistus, %

* yksityistämisen alla olevat metsät

Lähde: Lithuanian Statistical...2015

Metsäpolitiikka

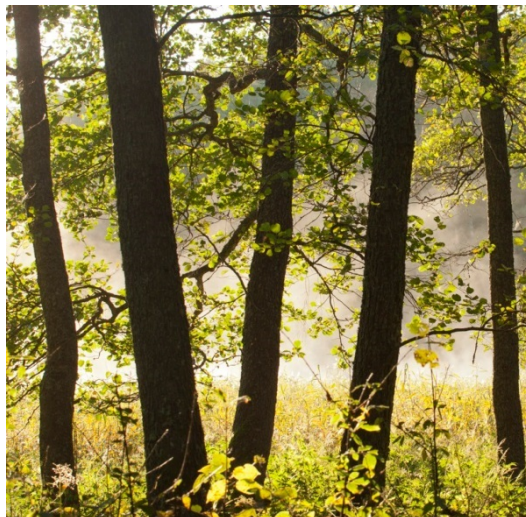
Voimassaoleva Liettuan metsälaki on vuodelta 1994, ja sen tavoitteena on metsänuudistamisen, metsänsuojelun ja metsien käytön säätely sekä kestävän metsätalouden periaatteisiin perustuvan lainsäädännöllisen pohjan luominen kaikille metsänomistajille. Lain mukaan maan parlamentti määrittelee metsäpolitiikan trendit.

Kansallinen metsäohjelma

Liettuan kansallinen metsäsektorin kehittämisohjelma 2012–2020 määrittelee metsien käytön strategiset päämäärät, konkreettiset toimet niihin pääsemiseksi sekä vastuulliset viranomaistahot ja rahoituslähteet. Strategisena tavoitteena on lisätä metsien tarjoamia hyötyjä yhteiskunnalle, ottaen huomioon pitkän kiertoajan ja erilaiset omistusmuodot, sekä taata kestävän metsätalouden harjoittaminen kaikissa metsissä.

Kehittämisohjelman tavoitteena on:

- ▶ suojella metsiä ja lisätä niiden pinta-alaa ja resursseja
- ▶ taata metsävarojen rationaalinen käyttö ja lisätä metsien tuottavuutta
- ▶ lisätä metsien taloudellista tehokkuutta ja kilpailukykyä
- ▶ suojella ja lisätä metsäekosysteemien kestävyttä, erityisesti ekologisesta, sosiaalisesta ja ilmastonmuutosvaikutusten näkökulmasta.

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Metsäohjelmassa lueteltuja konkreettisia toimia ovat muun muassa metsittäminen, metsänviljelymateriaalien laadun parantaminen, harvennus-hakkuiden lisääminen ja hakkuiden koneellistamisasteen nostaminen valtion metsissä sekä maareformin loppuunsaattaminen vuoteen 2020 mennessä.

Hakkuiden biologiset, ekologiset ja teknologiset vaatimukset määritellään metsien hakkuusäännöissä, jotka koskevat kaikkia omistajaryhmiä. Lisäksi metsien käyttöön vaikuttavat metsänterveyden suojeluun, metsänuudistamiseen, metsittämiseen sekä palontorjuntaan liittyvät asetukset.

Yksityismetsät

Metsälaki rajoittaa yksityismetsien pirstoutumista alla viiden hehtaarin tiloihin ja luo edellytykset metsänomistajien yhteistyölle.

Yksityismetsien hoitoa ja käyttöä säätelee asetus, jossa määritellään hakkuurajoitteita muissa kuin puuntuotannon metsissä, milloin hakkuut edellyttävät metsäsuunnitelmaa ja perussäännön, jonka mukaan hakkuisiin tarvitaan lupa valtionmetsiä hallinnoivalta viranomaiselta.

Natura 2000 -ohjelmasta ja vapaaehtoisesta metsien suojelusta johtuviin tulonmenetyksiin yksityismetsänomistajat voivat saada EU-tukea.

Metsäalasta
sertifioitu
48 % FCS
0 % PEFC

Metsätalouden organisaatiot

Ympäristöministeriön metsäosasto on vastuussa Liettuan metsäpolitiikasta ja sen toteutuksesta. Metsähallinnon keskeiset osat ovat Metsähallitus ja sen kahdeksan alueyksikköä sekä valtionmetsien hallinnasta vastaava pääosasto, jonka alaisuudessa toimii 42 valtion metsäyrittäjä. Lisäksi ministeriön alaisuudessa toimivat Luonnonsuojelualuevirasto ja Metsäsuunnitteluinstituutti.

Metsähallitus on keskeinen elin metsäpolitiikan toteuttamisessa. Valtion metsien pääosasto koordinoi valtion metsäyrittäjien kautta valtion metsien käyttöä ja luo normit metsittämiselle sekä metsien suojelulle ja hoidolle.

Yksityissektorin toimijat

Metsänomistajien yhdistyksiin kuuluu vain pieni osa Liettuan metsänomistajista. Kansallisista järjestöistä merkittävin on vuonna 1993 perustettu Liettuan metsänomistajien yhdistys (LMSA), johon

kuuluu yli 6 500 jäsentä. Liettualaisen ja tanskalaisen yhteistyön pohjalta perustettiin vuonna 2000 yksityismetsätalouden neuvontakeskus, joka tarjoaa metsänomistajille neuvonta-, koulutus- ja kaupallisia palveluita.

Yksityissektorilla tärkeimpiin toimijoihin kuuluu metsätuotteiden tuottajien ja kauppiaiden etujärjestö Liettuan metsäyhdistys. Yhdistys perustettiin 1993 ja sen jäsenenä on eri kokoisia yrityksiä ja organisaatioita, mukaan lukien alan suurimpiin kuuluvat yritykset.

Muihin tärkeisiin metsäalan toimijoihin yksityissektorilla kuuluu muun muassa Metsä- ja puutyöntekijöiden ammattiyhdistysten liitto.

Metsänomistajien osuuskunnilla on merkittävä asema yksityismetsätaloudessa. Liettuan metsänomistajien yhdistys edistää osuuskuntien perustamista ja tarjoaa niille palvelujaan.

Kuva: tekijä Vilensija projektissa liettua Wikipedia [Public domain], lähde: [Wikimedia Commons](#)

Metsätalouden keskeisimmät organisaatiot Liettuassa

- ▶ Ympäristöministeriö "[Lietuvos respublikos aplinkos ministerija](#)"
 - Metsähallitus "[Valstybinė mišky tarnyba](#)"
 - Valtion metsien pääosasto "[Generalinė mišky urėdija](#)"
 - Luonnonsuojelualuevirasto "[Valstybinė saugomy teritoriju tarnyba](#)"
- ▶ Liettuan metsänomistajien yhdistys "[Lietuvos miško savininky asociacija](#)"
- ▶ Yksityismetsätalouden neuvontakeskus "[Privačiy mišky plėtros centras, PMPC](#)"
- ▶ Liettuan metsäyhdistys "[Lietuvos mediena](#)"
- ▶ Metsä- ja puutyöntekijöiden ammattiyhdistysten liitto "[Lietuvos misko ir misko pramonės parbuotoju profesiniu sąjunga federacijos \(LMPF\)](#)"

Metsäalan tutkimus ja koulutus

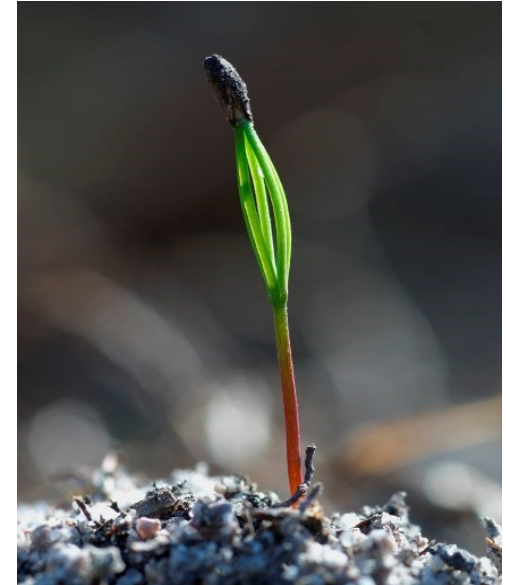
Liettuan maa- ja metsätalouden tutkimuskeskuksen Metsäinstituutti sekä Aleksandro Stulginskio yliopisto ovat tärkeimmät metsiin liittyvää tutkimusta tekevät organisaatiot Liettuassa.

Liettuan maa- ja metsätalouden tutkimuskeskus perustettiin vuonna 2010 liittämällä yhteen maa-, puutarha- ja metsäntutkimuslaitokset. Vuonna 1950 perustetun Metsäntutkimuslaitoksen nimi vaihtui samalla Metsäinstituutiksi.

Metsäalan ylintä koulutusta antaa Aleksandras Stulginskis yliopiston Metsätieteiden ja ekologian tiedekunta

tohtorin tasolle asti. Suuntautumisvaihtoehtoina ovat kandidaatin ja maisterintutkinnoissa metsätalous ja ekologia. Kaunasin teknillinen yliopisto antaa opetusta puuteknologiassa. Kaunasin metsä- ja ympäristöammattikorkeakoulu antaa opetusta seitsemässä suuntautumisvaihtoehdossa, muun muassa metsäteknologiassa. Oppilaitos tekee myös soveltavaa tutkimusta.

Liettuan metsätilastollista vuosikirjaa on julkaistu vuodesta 2000 lähtien. Metsätilastot kokoaa ja julkaisee Liettuan metsähallitus.

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Metsätalouden tutkimus- ja koulutusorganisaatiot

- ▶ Maa- ja metsätalouden tutkimuskeskus "[Lietuvos agrarinij ir mišky mokslų centras \(LRCAF\)](#)"
 - Metsäinstituutti "[Mišky institutas](#)"
- ▶ Aleksandro Stulginskio yliopisto (ent. Liettuan maatalousyliopisto) "[Aleksandro Stulginskio universitetas](#)"
 - [Metsätieteiden ja ekologian tiedekunta](#)
- ▶ Kaunasin teknillinen yliopisto "[Kauno technologijos universitetas \(KTU\)](#)"
- ▶ Kaunasin metsä- ja ympäristöammattikorkeakoulu "[Kauno mišky ir aplinkos inžinerijos kolegija \(KMAIK\)](#)"

Metsänhoito

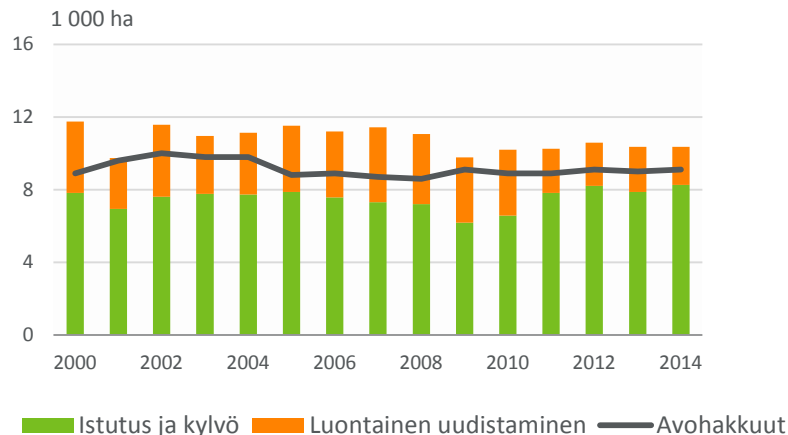
Hakkuita tehdään vuosittain 150 000 hehtaarilla, josta runsas 80 prosenttia on kasvatushakkuita.

Yksityismetsien hakkuissa painopiste on viime vuosina siirtynyt voimakkaasti päätehakkuihin, joiden osuus on noussut jo yli puoleen hakkuualasta. Kasvatushakkuita tehdään enimmäkseen valtion metsissä yksityismetsien osuuden ollessa vain muutaman prosentin luokkaa. Kaikki tilastoitu nuoren metsän hoito tehdään valtion metsissä.

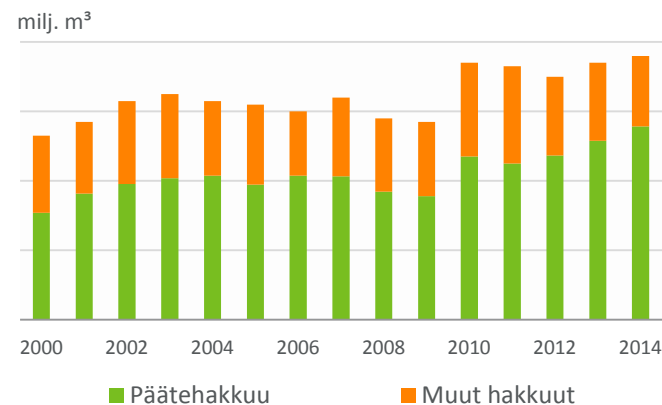
Valtion mailla metsää uudistetaan 10 000 hehtaaria vuodessa. Kolme neljänestä tästä uudistetaan keinollisesti. Yksityismailla metsiä perustetaan pellonmetsitys- ja muilla tukisopimuksilla noin 5000 hehtaaria vuosittain.

Hakkuut ja metsänhoito keskimäärin 2010-2014	1 000 ha
Hakkuut *	148
Päätehakkuut	25
Avohakkuut	18
Muut päätehakkuut	7
Kasvatushakkuut	124
Nuoren metsän hoito	13
Harvennushakkuut	14
Metsänterveyshakkuut, muut	96
Metsänuudistaminen **	10
Kylvö ja istutus	8
Luontainen uudistaminen	3

Metsänuudistaminen ja uudistushakkuut valtion metsissä 2000-2014

Hakkuiden kehitys 2000-2014

* Luvuista puuttuvat ne yksityismetsien hakkuut, joihin ei tarvita hakkuulupaa

** Valtionmetsät. Sis. myös peltojen metsittämisen

Lähteet: Lithuanian Statistical...2015, Statistics Lithuania 2016

Puunkorjuu ja puumarkkinat

Liettuan vuosittaiset hakkuut ovat noin seitsemän miljoonaa kuutiometriä, josta päätehakkuista tulee noin 65 prosenttia. Metsien kasvusta hyödynnetään lähes kaksi kolmannesta.

Yksityismetsistä puolet puusta

Yksityismetsien hakkuumäärät ovat kasvussa ja hakkuiden painopiste on siirtynyt kasvatushakkuista päätehakkuisiin. Yksityismetsien osuus hakatusta puumäärästä on noussut puoleen, joskin hakkuumäärät vaihtelevat markkinalanteiden mukaan. Valtion metsiä hallinnoivien valtionyritysten hakkuut vaihtelevat vähemmän vuosien välillä.

Valtionmetsiä hallinnoivat yritykset myyvät pääosan raakapuustaan hankintakaupoilla. Kaikki valtion puu myydään huutokaupoissa sähköisen järjestelmän kautta.

Tukille kysyntää

Tukkipuun osuus teollisuuspuun hakkuista on lähes 75 prosenttia. Polttopuun osuus hakkuista on suuri, noin 30 prosenttia.

Tärkeimpiä puun ostajia Liettuassa ovat tukkipuuta käyttävät sahat. Lähes kaksi viidennestä niiden tuotannosta on lehtisahatavaraa. Kuitupuulla kotimaista kysyntää on energiakäyttöön sekä lastu- ja kuitulevyjen tuotantoon.

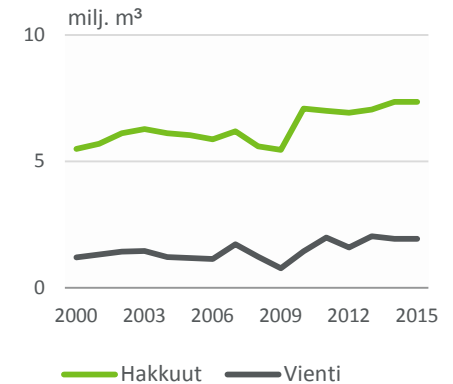
Yksityistämisen prosessin alla olevat metsät ovat käytön ulkopuolella. Jos ne otetaan talouskäyttöön, puun tarjonta voi kasvaa 10 prosenttia. Puun energiakäytön odotetaan kasvavan tulevaisuudessa.

Tukkia riittää myös vientiin

Tuotetusta puusta viedään ulkomaille noin neljännes, lähes kaksi miljoonaa kuutiometriä, josta puolet on tukkipuuta. Korjatusta kuitupuusta viedään puolet. Tärkein vientimaa on Latvia, seuraavina tulevat Puola, Ruotsi ja viime vuosina myös Kiina. Suomeen viedään noin 150 000 kuutiometriä vuodessa.

Raakapuuta tuodaan Liettuun vuosittain noin 300 000 kuutiometriä, josta puolet tulee Valko-Venäjältä.

Hakkuut ja puun vienti 2000-2015

Puuntuotanto keskimäärin 2011 - 2015	1 000 m³ (kuoretta)
Teollisuuspuu	4 950
Havupuu	3 070
Tukkipuu	2 300
Kuitupu	770
Lehtipuu	1 880
Tukkipuu	1 320
Kuitupu	570
Polttopuu	2 180
Raakapuu yhteensä	7 140
Puuhake ja -lastu	1 110
Jätepuu	760

Lähde: FAOSTAT 2016

Metsäteollisuus

Metsäsektorin osuus Liettuan arvonlisäyksestä on kaksi prosenttia ja se työllistää noin kaksi prosenttia työvoimasta. Metsäsektorin tuotteiden osuus viennistä on noin viisi prosenttia ja tuonnista neljä prosenttia.

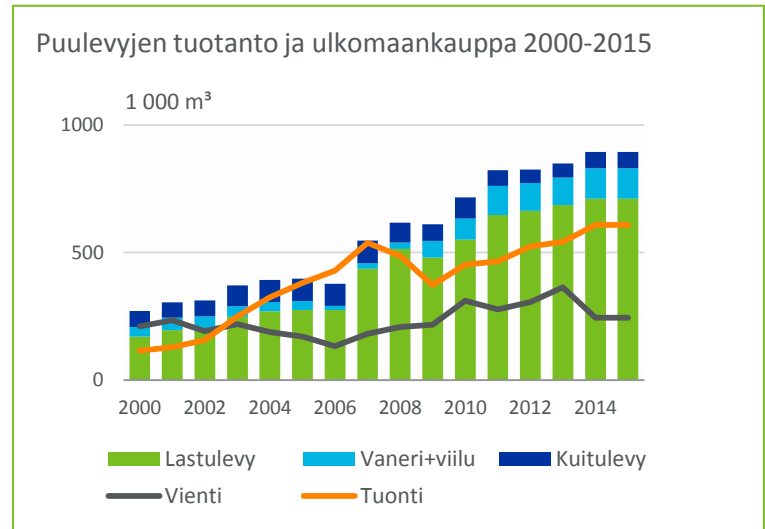
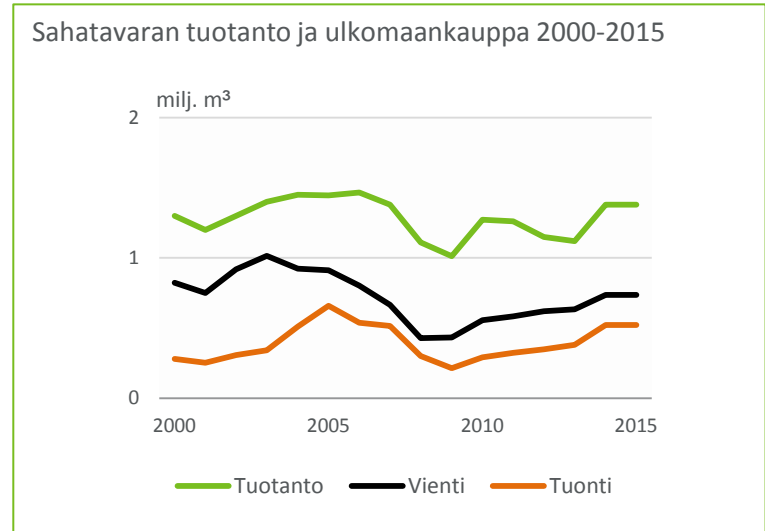
Sahatavaraa ja lastulevyä

Liettua metsäteollisuus käyttää puuta noin neljä miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Tuotanto on painottunut lähes kokonaan puutuoteteollisuuteen.

Sahatavaraa valmistetaan yli miljoona kuutiota vuodessa. Lähes 40 prosenttia tästä on lehtisahatavaraa. Sahatavaraa viedään muun muassa Tanskaan ja muihin Länsi-Euroopan maihin. Sahatavaraa myös tuodaan suhteellisen paljon. Tärkein tuontimaa on Valko-Venäjä.

Puulevyjen tuotanto on alle miljoona kuutiometriä vuodessa. Tärkein tuote on lastulevy, jota tuotetaan ensisijaisesti kotimaan markkinoille. Puulevyjä tuodaan enemmän kuin viedään. Yli puolet tuonnista on lastulevyä.

Tuotanto keskimäärin 2011 - 2015	1 000 m ³
Sahatavara	1 260
Havusahatavara	770
Lehtisahatavara	480
Puulevyt	860
Puuviilu	80
Vaneri	30
Lastulevy	680
Kuitulevy	60

Lähde: FAOSTAT 2016

Kemiallinen metsäteollisuus pienimuotoista

Kemiallinen metsäteollisuus on pienimuotoista Liettuassa. Puumassan tuotantoa ei ole ollenkaan.

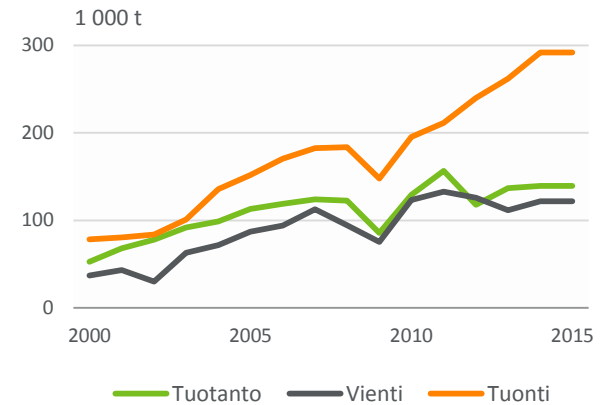
Paperia ja kartonkia tuotetaan 140 000 tonnia vuodessa. Tuotanto koostuu erilaisista pakkauspapereista ja -kartongeista, lisäksi valmistetaan jonkin verran pehmopapereita.

Paperin ja kartongin tuotanto on kasvanut hieman viime vuosina.

Tuotanto keskimäärin 2011 - 2015	1 000 t
Paperi ja kartonki	140
Graafiset paperit	0
Muu paperi ja kartonki	140

Paperin ja kartongin tuotanto ja ulkomaankauppa 2000-2015

Lähde: FAOSTAT 2016

Lähteet

FAOSTAT. <http://faostat3.fao.org/download/F/FO/E> (viitattu 07.11.2016)

FRA. 2015. Global Forest Resource Assessment 2015. Country reports. FAO. <http://www.fao.org/forest-resources-assessment/documents/en/>

FSC. 2016. Facts & Figures. <https://ic.fsc.org/en/facts-figures> (viitattu 10.6.2016)

Lithuanian Statistical Yearbook of Forestry 2015. <http://www.amvmt.lt/index.php/leidiniai/misku-ukio-statistika/2015>

National Forestry Sector Development Programme for 2012–2020. Government of the Republic of Lithuania.

<http://www.am.lt/VI/en/VI/index.php#a/760>

PEFC. 2016. Facts & Figures. <http://www.pefc.org/about-pefc/who-we-are/facts-a-figures> (viitattu 10.6.2016)

SoEF. 2015. State of Europe's Forests 2015. <http://www.foresteuropa.org/docs/fullsoef2015.pdf> (output tables).

Statistics Lithuania. 2016. <http://osp.stat.gov.lt/en/statistiniu-rodikliu-analize?id=2850&status=A> (viitattu 8.1. 2016)

Unece. 2015. Country Market Statements. Lithuania. <http://www.unece.org/forests/market-statements-2015.htm>